

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

*Kent Konseylerinin Arasında İletişim ve İşbirliği:
Türkiye Kent Konseyleri Birliği Örneği*

*Communication and Cooperation among City Councils:
Union of City Councils of Turkey Case*

Hasan SOYGÜZEL

Yerel Yönetim ve Kamu Yönetimi Uzmanı,
Yalova Kent Konseyi Genel Sekreteri
Türkiye Kent Konseyleri Birliği Dönem Başkanı
hasan.soyguzel@abpe.org.tr

Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2, Page:
ISSN: 1305-7979

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal
Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2
ISSN: 1305-7979

Editör/Editor-in-Chief

Doç.Dr.Sema AY

Editör Yardımcıları/Co-Editors

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN

Dr.Hilal YILDIRIR KESER

Uygulama/Design

Dr.Yusuf Budak

Tarandığımız İndexler / Indexes

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Marijan CINGULA (University of Zagreb)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Sema AY (Uludağ Üniversitesi)

Assoc.Prof.Dr.Mariah EHMKE (University of Wyoming)

Assoc.Prof.Dr.Ausra REPECKIENE (Kaunas University)

Assoc.Prof.Dr. Cecilia RABONTU (University "Constantin Brancusi" of TgJiu)

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)

Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Murat GENÇ (Otago University)

Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

Dergide yayımlanan yazılar- daki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir. Yayımlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilme- den kullanılamaz.

All the opinions wriVen in artic- les are under responsibilities of the authors.

None of the contents published cannot be used without being cited.

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal
Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2
ISSN: 1305-7979

Hakem Kurulu / Referee Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Prof.Dr.Marijan Cingula (University of Zagreb)
Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr.Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)
Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Hasan ERTÜRK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Bülent GÜNŞOY (Anadolu Üniversitesi)
Prof.Dr.Erkan IŞIĞIÇOK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Bekir PARLAK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Şaban SİTEMBÖLÜKBAŞI (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof.Dr.Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)
Prof.Dr.Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr.Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)
Doç.Dr.Hakan ALTINTAŞ (Sütçü İmam Üniversitesi)
Doç.Dr.Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)
Doç.Dr.Canan CEYLAN (Uludağ Üniversitesi)
Doç.Dr.Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Assoc.Prof.Dr.Mariah Ehmke (University of Wyoming)
Doç.Dr.Kadir Yasin ERYİĞİT (Uludağ Üniversitesi)
Doç.Dr.Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Burcu GÜLER (Kocaeli Üniversitesi)
Doç.Dr.Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç.Dr.Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç.Dr.Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)
Assoc.Prof.Dr. Cecilia RABONTU (University “ Constantin Brancusi ” of TgJiu)
Assoc.Prof.Dr.Ausra Repeckiene (Kaunas University)
Doç.Dr.Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)
Yrd.Doç..Dr.Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)
Doç.Dr.Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)
Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)
Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)
Dr.Murat GENÇ (Otago University)
Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

KENT KONSEYLERİNİN ARASINDA İLETİŞİM VE İŞBİRLİĞİ: TÜRKİYE KENT KONSEYLERİ BİRLİĞİ ÖRNEĞİ

COMMUNICATION AND COOPERATION AMONG CITY COUNCILS: UNION OF CITY COUNCILS OF TURKEY CASE

Hasan SOYGÜZEL

Yerel Yönetim ve Kamu Yönetimi Uzmanı,
Yalova Kent Konseyi Genel Sekreteri
Türkiye Kent Konseyleri Birliği Dönem Başkanı
hasan.soyguzel@abpe.org.tr

Özet:

Kent konseyleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesindeki düzenlemeyle yerel yönetim mevzuatımıza girmiştir. Böylece; daha önce Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı arasında akdedilen bir uluslararası anlaşma uyarınca Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamında ve sınırlı düzeyde varlığını sürdüren kent konseyleri, daha güçlü bir hukuki çerçeveye kavuşmuş; aynı zamanda da daha geniş bir ölçeğe yayılmıştır.

Daha önce kent konseyleri arasındaki iletişim ve ortak çalışmaların koordinasyonu Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Ulusal Koordinatörlüğü tarafından yürütülmekteyken; 2011 yılında Yerel Gündem 21 Programı'nın sona ermesiyle, bu anlamda önemli bir boşluk ve ihtiyaç doğmuştur.

13 Şubat 2010 tarihinde Bursa Kent Konseyi'nin ev sahipliğinde 58 Kent Konseyi'nin katılımıyla gerçekleştirilen 'Türkiye Kent Konseyleri Buluşması'nda bir araya gelen Kent Konseyleri tarafından kabul edilen Sonuç Bildirgesi'nde "Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen, hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla; kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışan ve ülkemizin tüm kentlerinde iyi yönetişimin temel prensiplerine dayalı kent konseylerinin kuruluşuna öncülük eden bir işbirliği ağının hayata geçirilmesi" kararı verilmiş ve böylece Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı ya da bilinen adıyla Türkiye Kent Konseyleri Birliği'nin temelleri atılmıştır.

Anılan toplantıda seçilen Hazırlık Komitesi'nin Türkiye Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı'nın kuruluşuna ilişkin hazırlık çalışmalarının tamamlanmasını müteakip; 15-17 Nisan 2011 tarihinde Kocaeli'de yapılan 'II. Kent Konseyleri Buluşması'nda Türkiye Kent Konseyleri Birliği'nin kuruluşu, 47 il kent konseyinin Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı İlke ve Esasları metni üzerindeki ortak imzasıyla deklare edilmiştir.

Türkiye Kent Konseyleri Birliği, coğrafi olarak ülkemizin bütün bölgelerinden ve farklı siyasi yelpazeden partilerin oluşturduğu belediyelerce kurulmuş kent konseylerinin katılımıyla oluşmuş güçlü ve kurumsal bir ağ olarak büyümeye devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyleri, Kent Konseyleri Arası İletişim, Türkiye Kent Konseyleri Birliği

Abstract:

City Councils were established in our local authorities legislation with 76th article of Municipality Law the law no 5393. Since therefore, city councils that existed limitedly before according to international treaty that was signed between Republic of Turkey and United Nations Development Program, gained more puissant legal

framework and at the same time wider scale.

When Local Agenda 21 Program National Coordinatorship had been executed for coordination and communication among city councils, a need occurred to execute these works after abolition of this national program.

In 13 February 2010, 'Turkey City Councils Meeting' that is hosted by Bursa City Council, a final declaration was accepted with participation 58 City Councils among Turkey. In this final declaration, it is stated that "It is agreed that establishment a network that are on bases of equal partnership and solidarity, that aims to develop sustainable cooperation, that pioneer establishment of city councils which realize potentiality of cities in bases of principles of city councils, all around the country with vision of countryman." With this declaration City Councils Communication and Cooperation Network so called Union of Turkey City Councils has been established. In Second City Councils Meeting in Kocaeli after establishment works by preparation committee that was selected in Bursa meeting, foundation of Union of Turkey City Councils was declared with signature of 47 province's city councils representatives.

Union of Turkey City Councils continue to grow as a powerful and institutional network that contain city councils from all geographic areas of Turkey and with participation of all political parties.

***Keywords:** City Councils , City Councils, Interpersonal Communication , Turkey Urban Councils Association*

1. GİRİŞ

Kent konseyleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesindeki düzenlemeyle yerel yönetim mevzuatımıza girmiştir. Böylece; daha önce Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı arasında akdedilen bir uluslararası anlaşma uyarınca Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamında ve sınırlı düzeyde varlığını sürdüren kent konseyleri, daha güçlü bir hukuki çerçeveye kavuşmuş; aynı zamanda da daha geniş bir ölçüğe yayılmıştır.

13 Şubat 2010 tarihinde Bursa Kent Konseyi'nin ev sahipliğinde 58 Kent Konseyi'nin katılımıyla gerçekleştirilen 'Türkiye Kent Konseyleri Buluşması'nda bir araya gelen Kent Konseyleri tarafından kabul edilen Sonuç Bildirgesi'nde "*Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen, hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla; kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışan ve ülkemizin tüm kentlerinde iyi yönetişimin temel prensiplerine dayalı kent konseylerinin kuruluşuna öncülük eden bir işbirliği ağının hayata geçirilmesi*" kararı verilmiş ve böylece Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı ya da bilinen adıyla Türkiye Kent Konseyleri Birliği'nin temelleri atılmıştır.

Bu çalışmada kent konseyleri arasında ortaya çıkan iletişim ve işbirliği ihtiyacına paralel olarak ortaya çıkan Kent Konseyleri Birliği'nin ortaya çıkış süreci ele alınmıştır.

2. KENT KONSEYLERİNİN ARKA PLANI

2.1.Gündem 21

Daha çok '*katılımcılık*' fonksiyonuyla Türkiye'ye özgü bir model olarak ortaya çıkan kent konseylerinin tarihsel arka planını anlatmaya; bir Birleşmiş Milletler inisiyatifi olarak tarif edebileceğimiz *Gündem 21* (UN, 1992: 15) ile başlatmak, hiç şüphesiz yerinde olacaktır.

Gündem 21, *“kalkınma ve çevre arasında denge kurulmasını hedefleyen ‘sürdürülebilir gelişme’ kavramının yaşama geçirilmesine yönelik, küresel uzlaşmanın ve politik taahhütlerin en üst düzeydeki ifadesi olan bir eylem planı”* olarak tanımlanmaktadır (Çevre Bakanlığı, 1997: 5). Gündem 21’in çıkış noktası, *“gelecek yüzyıla açılan yolda sürdürülebilir gelişme”* konseptiyle 03-14 Haziran 1992 tarihlerinde Brezilya’nın Rio de Janeiro şehrinde yapılan ve çoğunlukla *“Yeryüzü Zirvesi”* (Earth Summit) olarak adlandırılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (United Nations Conference on Environment and Development – UNCED)’dir. 1992 Rio Yeryüzü Zirvesi’nde *“sürdürülebilir kalkınma”*, tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiş ve bu doğrultuda, 21. yüzyılda çevre ve kalkınma sorunlarıyla başa çıkılmasına ve sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşılmasına yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını ortaya koyan *“Gündem 21”* başlıklı Eylem Planı, Zirve’nin temel çıktısı olarak, BM üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarınca kabul edilmiştir. Gündem 21, *“İnsanlık, tarihsel bir dönüm noktasındadır”* cümlesiyle başlamaktadır. Uluslar arasında ve ulusların kendi içerisindeki eşitsizliklere, giderek artan yoksulluk, açlık, hastalıklar ve cehalete, ekosistemlerdeki kötüleşmeye dikkat çekilmektedir. Çıkış yolu olarak ise, temel gereksinimlerin karşılanmasını, yaşam standartlarının iyileştirilmesini, ekosistemlerin daha iyi korunması ve yönetimini ve daha güvenli bir geleceğe giden yolun yapı taşlarının döşenmesini sağlayacak küresel ortaklık kavramı gündeme getirilmektedir.

2.2.Yerel Gündem 21

Kent konseylerini doğuran temel süreç olarak ifade edilebilecek olan Yerel Gündem 21, *“yerel sürdürülebilir kalkınma sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli stratejik bir planın hazırlanması ve uygulanması yoluyla yerel düzeyde Gündem 21’in hedeflerine ulaşılmasını amaçlayan katılımcı, çok sektörlü bir süreç”* olarak tanımlanabilir (Emrealp, 2005: 16). Yerel düzeyde *“sürdürülebilir kalkınma”*ya yönelik katılımcı eylem planlaması süreci niteliğindeki Yerel Gündem 21, dünyada ve Türkiye’de

sergilediği özellikleriyle 21. yüzyılın demokratik “yerel yönetim” anlayışını ifade etmektedir.

Yerel Gündem 21, Türkiye’de en uzun süre proje formatında uygulanmış programlardan biridir. Bu projeler, kent konseylerine giden yolun yapı taşları olarak da değerlendirilebilir.

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamında yürütülen aşama projeleri aşağıdaki gibidir.

- I. Aşama - Türkiye’de YG-21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi
- II. Aşama - Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Uygulanması Projesi
- III. Aşama - Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Binyıl Bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planının Yerelleştirilmesi Projesi
- IV. Aşama - Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla BM Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Yerelleştirilmesi
- V. Aşama - Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi Ve Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizmaları Olarak İşlev Görmelerine Yönelik Eğitim Ve Kapasite Geliştirme Desteği Sağlanması Projesi

2.3.Kent Konseylerinin Siyasi Gündeme Dâhil Olması

Türkiye Cumhuriyeti 58. (Gül) Hükümeti’nin 18 Kasım 2002’de kurulmasından iki gün önce; dönemin Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, iktidarları döneminde uygulayacakları 1 yıllık Acil Eylem Planı’nı açıklamıştır.

Kent konseylerinin kuruluşunun ilk defa telaffuz edildiği temel siyasi doküman olan Acil Eylem Planı’nda “Merkezi yönetimde yapılacak reform çalışmalarına paralel olarak yerel yönetim reformu öncelikli bir alan olarak ele alınacaktır.” (Erdoğan, 2002: 35) denilerek;

“Bu kapsamda;

- Yerel yönetimlerin görev ve yetkileri geniş bir çerçevede yeniden belirlenecek,
- İnsan kaynakları ve mali yapıları güçlendirilecek,
- İl Genel Meclisleri katılımı artıracak şekilde yeniden yapılandırılacak
- Taşra teşkilatları ve personeli aşamalı bir program dahilinde İl İdarelerine bağlanacak,
- *Yerel düzeyde sivil toplum katılımını sağlayacak Kent Konseyleri kurulacak,*
- Hizmeti etkin şekilde götüreceğ ölçüğe sahip alt bölgeler bazında bölgesel kalkınma kurumları oluşturulacaktır.”

şeklindeki taahhütler Acil Eylem Planı’nda yer almıştır.

Kent konseyleri, AK Parti Acil Eylem Planı ile birlikte ilk defa siyasi gündemin ana maddeleri arasında yer almış ve özellikle “*Kamu Yönetimi Reformu*” çalışmaları çerçevesinde yoğun bir biçimde tartışılmıştır.

2.4.Mevzuat Düzenlemeleri

Kent konseyleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile birlikte; çeşitli zorluklarla yürütülen bir ‘*proje*’ ya da ‘*program*’ dâhilinde yürütülen bir yerel uygulama olmaktan çıkarak, hukuki statüye kavuşmuştur.

30.05.2005 Tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na sunulan Belediye Kanun Tasarısı’nda kent konseyleri ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı 76. maddenin gerekçesinde “*Kentte yaşayanlar arasında hemşehrilik bilinci, kent vizyonunun geliştirilmesi, kent hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirebilmek amacıyla sivil bir danışma forum ve danışma mekanizması oluşturulmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Kent konseylerinin sivil bir yapı olma niteliği konusunda gösterilen titizlik nedeniyle maddede ayrıntılı düzenlemeden kaçınılmış ve genel ilkeler konulmuştur.*” (TBMM, 2005: 24) denilerek kent konseyleri ile ilgili düzenlemelerin amacı da ortaya konmuştur.

Böylece kent konseylerinin *“sivil bir danışma formu ve danışma mekanizması”* olarak kent yaşamının aktörleri arasında yer almasına yönelik ilk adımlar atılmıştır.

Yeni Belediye Kanunu, 03.07.2005 tarihinde 5393 kanun numarası ile Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kabul edilmiş; 13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde *“Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.*

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usûl ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.” (TBMM, 2005: 24) denilerek kent konseyleri yasal zemini kanun düzeyinde güvence altına alınmıştır.

Kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarının belirlendiği ve İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Kent Konseyi Yönetmeliği 08.10.2006 tarih ve 26313 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8. Daire yönetmeliğin 10. Maddesinin 1. fıkrasında; *“Genel kurul belediye meclisi birinci başkan vekilinin, bulunmaması halinde ikinci başkan vekilinin başkanlığında...toplantır”,* 11. Maddenin 2. fıkrasında; *“Yürütme kuruluna belediye meclisi birinci başkan vekili, bulunmaması halinde ikinci başkan vekili başkanlık eder”* hükümlerini de iptal ederek Belediye Meclisi 1. Başkan Vekilinin bulunmaması halinde 2. Başkan Vekilinin Konsey Genel Kurulu’na ve Konsey Yürütme Kuruluna başkanlık etmesine ilişkin düzenlemeyi de ortadan kaldırmıştır.

Danıştay tarafından 2006 tarihli Kent Konseyi Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinin iptali üzerine doğan boşluğun giderilmesi amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 06.06. 2009 tarih ve 27250 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve kent konseyleri bugün ki yapılarına kavuşmuştur.

3.KENT KONSEYLERİ ARASINDA İLETİŞİM VE İŞBİRLİĞİ İHTİYACI

5393 sayılı '*yeni*' Belediye Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle, tüm Türkiye'de kent konseyleri kurulmaya başlanmıştır. Kent konseylerinin '*nasıl kurulacağı*' ve '*neler yapacağı*'ni gösteren ikincil mevzuatın –başlangıçta- bulunmaması nedeniyle, yeni kurulan kent konseyleri, Bursa, Yalova, Çanakkale, Eskişehir, Antalya, İzmir, Malatya, Diyarbakır, Mardin gibi şehirlerde Yerel Gündem 21 Programı kapsamında daha önce kurulmuş olan kent konseylerinin tecrübelerinden ve işleyişi gösteren '*tüzük*', '*yönerge*' vb. düzenlemelerden yararlanmışlardır. Bu durum; Türkiye'nin birçok şehrinde yeni kurulan kent konseyleri arasında '*doğal*' ve '*örgütsüz*' bir işbirliğinin başlamasına da vesile olmuştur.

Kent Konseyi Yönetmeliği ile kent konseyleri ile ilgili ortak ana hususlar ortaya konmuş; Yerel Gündem 21 Programı çerçevesinde '*kent meclisi*', '*kent parlamentosu*', '*kent kurultayı*' vb. adlarla kurulmuş yapılar kent konseyine dönüştürülmüştür. Yönetmeliğin, kent konseylerinin oluşumunu düzenleyen 5. maddesinde "Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde 8'inci Maddede belirtilen üyelerden oluşur." denilerek; belediye teşkilatı olan yerlerde kent konseylerinin kurulmasını hükme bağlamıştır. Bu düzenleme ile tüm belediye bölgelerinde (2006 yılı itibarıyla 2.950) kent konseyi kurulması zorunlu hale gelmiş ve bu zorunluluk aynı zamanda var olan kent konseylerinin tecrübelerinden yararlanmaya yönelik bir ihtiyacı da beraberinde getirmiştir.

Yeni düzenleme ile kent konseyi başkanının “Genel Kurul tarafından” seçilmesi; kent konseylerinin çalışmalarına dinamizm getirmiş; bu dinamizm de kent konseyleri arasındaki iletişim ve işbirliğini artırıcı bir etki yapmıştır.

Kent konseyleri arasında bugün il, bölge ve ulusal düzeyde oluşmuş çeşitli iletişim ağları aracılığıyla işbirliğinin geliştirilmesine yönelik çabalar mevcuttur. Genellikle ‘birlik’ ya da ‘platform’ adı altında bir araya gelen kent konseyleri, belirli zamanlarda bir araya gelerek ulusal ya da bölgesel düzeyde ortak kentsel problemleri tartışmakta; deneyim ve ‘iyi uygulama’ paylaşımında bulunmaktadır.

4.TÜRKİYE KENT KONSEYLERİ BİRLİĞİ

4.1.Kent Konseyi Birliği’nin Oluşumu

13 Şubat 2010 tarihinde Bursa Kent Konseyi’nin ev sahipliğinde 58 Kent Konseyi’nin katılımıyla gerçekleştirilen “Türkiye Kent Konseyleri Buluşması”nda bir araya gelen Kent Konseyleri tarafından kabul edilen Sonuç Bildirgesi’nde “Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen, hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla; kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışan ve ülkemizin tüm kentlerinde iyi yönetişimin temel prensiplerine dayalı kent konseylerinin kuruluşuna öncülük eden bir işbirliği ağının hayata geçirilmesi” (Kent Konseyleri Buluşması Deklarasyonu, 2010: 1) uygun görülerek; hazırlık çalışmalarını yürütmek üzere katılımcıların oybirliğiyle Afyonkarahisar, Batman, Bursa, Çanakkale, Denizli, Edirne, Gaziantep, Giresun, Karabük, Kocaeli, Manisa, Ordu ve Yalova Kent Konseyleri’nden oluşan bir Çalışma Grubu görevlendirilmiştir (Bursa Kent Konseyi, 2010).

Bursa’da gerçekleştirilen “Türkiye Kent Konseyleri Buluşması”nda Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı’nın oluşturulmasına yönelik hazırlıkları yürütmek Afyonkarahisar, Batman, Bursa, Çanakkale, Denizli, Edirne, Gaziantep, Giresun, Karabük, Kocaeli, Manisa, Ordu ve Yalova Kent Konseylerinin katılımıyla bir “Teknik Hazırlık Komitesi” oluşturulmuştur.

Teknik Komite aşağıda isimleri yazılı bulunan kent konseyi temsilcilerinden oluşmaktadırdır.

- Emin ÇENGELCİ, Afyonkarahisar Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Ömer Faruk AKYÜZ, Batman Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Enes Battal KESKİN, Bursa Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Saim YAVUZ, Çanakkale Kent Konseyi Başkanı
- Esmat TOKSOY, Denizli Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Yılmaz EREN, Edirne Kent Konseyi Başkanı
- Necati BİNİCİ, Gaziantep Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Hakan ADANIR, Giresun Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Özcant BÜYÜKGEN, Karabük Kent Konseyi Başkanı
- Sedat YÜCEL, Kocaeli Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Yonca EKMEKÇİ, Manisa Kent Konseyi Genel Sekreteri
- İbrahim YILMAZ, Ordu Kent Konseyi Genel Sekreteri
- Hasan SOYGÜZEL, Yalova Kent Konseyi Genel Sekreteri

Teknik Komite hazırlık çalışmaları çerçevesinde toplam beş toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılar:

- 13 şubat 2010 Bursa
- 05 Haziran 2010 Karabük
- 24 Kasım 2010 Gaziantep
- 23 Aralık 2010 Karabük
- 14 Ocak 2011 İstanbul

23 Aralık 2010 tarihinde yapılan Teknik Komite tarafından "II. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması " öncesinde, kent konseylerinin süreç hakkında bilgilendirilmelerini temin etmek üzere aşağıdaki tarihlerde dört adet Bölgesel Bilgilendirme Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

- **I. Grup:** Marmara ve Ege Bölgesi 14 Ocak 2011
İstanbul
- **II. Grup:** Doğu/Güneydoğu ve Akdeniz Bölgesi 28 Ocak 2011
Kahramanmaraş
- **III. Grup:** Karadeniz Bölgesi 18 Şubat 2011 Bolu
- **IV. Grup:** İç Anadolu Bölgesi 04 Nisan 2011 Kırşehir

Teknik Hazırlık Komitesi ayrıca süreç içerisinde, Mahalli İdareler Genel Müdürü Sayın Yavuz Selim KÖŞGER (01.02.2011), Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Proje Uygulama Başkanı Sayın Bülent ÖZCAN (04.02.2011), BM Türkiye Koordinatörü (UNDP Türkiye Temsilcisi) Sayın Shahid NAJAM (04.02.2011) ve UCLG-MEWA Genel Sekreteri Sayın Mehmet DUMAN'ı (17.02.2011) ziyaret ederek yaptıkları çalışmalar hakkında bilgilendirmişler ve kurumlarının görüş ve önerilerini almışlardır.

Türkiye Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı'nın kuruluşuna ilişkin olarak Çalışma Grubu tarafından Gaziantep Kent Konseyi'nin Dönem Başkanlığında sürdürülen hazırlık çalışmalarının tamamlanmasını müteakip 15-17 Nisan 2011 tarihinde Kocaeli'de yapılan "II. Kent Konseyleri Buluşması"nda Türkiye Kent Konseyleri Birliği – Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı'nın kuruluşu, aşağıda yazılı bulunan illerin kent konseylerinin İlke ve Esaslar Metni üzerindeki ortak imzasıyla deklare edilmiştir.

1. Adıyaman Kent Konseyi	9. Bursa Kent Konseyi
2. Afyonkarahisar Kent Konseyi	10. Çanakkale Kent Konseyi
3. Amasya Kent Konseyi	11. Düzce Kent Konseyi
4. Artvin Kent Konseyi	12. Edirne Kent Konseyi
5. Balıkesir Kent Konseyi	13. Erzurum (M) Kent Konseyi
6. Batman Kent Konseyi	14. Gaziantep Kent Konseyi
7. Bitlis Kent Konseyi	15. Giresun Kent Konseyi
8. Bolu Kent Konseyi	

16. Kahramanmaraş Kent Konseyi
17. Karabük Kent Konseyi
18. Kars Kent Konseyi
19. Kastamonu Kent Konseyi
20. Kırklareli Kent Konseyi
21. Kilis Kent Konseyi
22. Kocaeli Kent Konseyi
23. Kütahya Kent Konseyi
24. Manisa Kent Konseyi
25. Mardin Kent Konseyi
26. Mersin Kent Konseyi
27. Muğla Kent Konseyi
28. Ordu Kent Konseyi
29. Osmaniye Kent Konseyi
30. Rize Kent Konseyi
31. Sakarya Kent Konseyi
32. Samsun (M) Kent Konseyi
33. Sinop Kent Konseyi
34. Şanlıurfa Kent Konseyi
35. Tekirdağ Kent Konseyi
36. Tokat Kent Konseyi
37. Trabzon Kent Konseyi
38. Uşak Kent Konseyi
39. Van Kent Konseyi
40. Yalova Kent Konseyi
41. Konya (M) Kent Konseyi
42. Karaman Kent Kaonseyi
43. Kırşehir Kent Konseyi
44. Kırıkkale Kent Konseyi
45. Kayseri Kent Konseyi
46. Çankırı Kent Konseyi
47. Nevşehir Kent Konseyi

Aynı toplantıda ilçe düzeyinde kurulu bulunan kent konseylerinin de ağı dahil edilmesine karar verilmiş; devam eden süreçte il ve ilçe düzeyinde oluşmuş bir çok kent konseyi de ağı dahil olmuştur.

Türkiye Kent Konseyleri Birliği, coğrafi olarak ülkemizin bütün bölgelerinden ve farklı siyasi yelpazeden partilerin oluşturduğu belediyelerce kurulmuş kent konseylerinin katılımıyla oluşmuş güçlü ve kurumsal bir ağ olarak büyümeye devam etmektedir.

4.2.Kent Konseyleri Birliği'nin Yapısı Ve İşleyişi

Kısaca “**Türkiye Kent Konseyleri Birliği**” olarak adlandırılan Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı;

- Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen;
- Hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışan;
- Ülkemizin tüm bölgelerinde iyi yönetişimin temel prensiplerine dayalı kent konseylerinin kuruluşuna öncülük eden

bir “**SİVİL TOPLUM AĞI**”dır.

Türkiye Kent Konseyleri Birliği, bir İletişim ve İşbirliği Ağı ‘yumuşak’ ve ‘yatay’ bir örgütlenme olarak tarif edilebilir¹.

Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'nın amacı, “ağı dâhil olan kent konseyleri arasında interaktif ve sürdürülebilir bir iletişimin kurulması ve yürütülmesi ile kentler arasında deneyim paylaşımını esas alan sürekli bir işbirliği ve iletişimin sağlanması” olarak ifade edilmektedir.

---

¹ Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı'nın ‘tüzel kişiliği’ bulunmadığından; 03 Ağustos 2012 tarihinde Kent Konseyleri Derneği kurularak bu sorun aşılma çalışılmıştır. Kent Konseylerinin de ‘tüzel kişiliği’ olmadığı için, kent konseyleri adına derneğe ancak “Kent Konseyi Başkan ve Genel Sekreterleri” üye olabilmektedir.

Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağına katılan kent konseyleri (Türkiye Kent Konseyleri Birliği, 2010: 3);

- Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefler;
- Kent konseyinin iyi yönetişimin temel prensipleri doğrultusunda şeffaf, katılımcı ve hesap verebilir bir yapıda oluşması ve gelişmesine gayret ederler;
- Hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışırlar;
- Bütün kentsel paydaşların yönetim ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımını kolaylaştırır;
- Sürdürülebilir kalkınma ve kentsel gelişme vizyonuna uygun olarak hemşehrilik bilincinin oluşturulmasını savunurlar.

Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'na dahil olan Kent Konseyleri yılda bir kez farklı bir şehirde "*Türkiye Kent Konseyleri Buluşması*"nda bir araya gelirler. Ortak kentsel sorunların gündeme getirildiği tematik toplantıların ve deneyim paylaşımına yönelik sunumların yapıldığı buluşmaya ev sahipliği yapan kent konseyi, aynı zamanda bir sonraki buluşmaya kadar Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı Dönem Başkanlığı görevini yürütür.

Bugüne kadar altı buluşma gerçekleştirilmiştir.

- 13 Şubat 2010, I. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması, Bursa
- 15-17 Nisan 2011, II. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması, Kocaeli
- 28-30 Mart 2012, III. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması, Çanakkale
- 07-09 Aralık 2012, IV. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması, Kahramanmaraş
- 05-06 Ekim 2013, V. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması, Şanlıurfa
- 24-26 Eylül 2014, VI. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması, Yalova

Türkiye Kent Konseyleri Birliği, tüm kent konseylerinin bir araya geldiği 'buluşma'lar dışında, ulusal ya da bölgesel ölçekli 'tematik' toplantılar organize ederek; kentlerin ortak sorunlarını gündeme getirmektedir.

- 06-08 Temmuz 2012, I. Kent Konseyleri Ulusal Çalıştayı - Geleceğin Kentleri: İnsan, Çevre ve Yapı, Gaziantep
  - 12-13 Ekim 2012, II. Kent Konseyleri Ulusal Çalıştayı - Kentsel Dönüşüm ve Şehirlerin Geleceği, Yalova
  - 05-07 Nisan 2013, Türkiye Kent Konseyleri Birliği I. Gençlik Meclisleri Buluşması, Konya
  - 30 Mayıs-1 Haziran 2013, III. Kent Konseyleri Ulusal Çalıştayı – Kent ve Ulaşım, Uşak
  - 27-29 Eylül 2013, Türkiye Kent Konseyleri Birliği I. Kadın Meclisleri Buluşması, Kahramanmaraş
  - 25-27 Ekim 2013, IV. Kent Konseyleri Ulusal Çalıştayı – Engelsiz Kent, Gaziantep
  - 11-12 Kasım 2013, "Kent Konseyi Yönetmeliği" Değişiklik Taslağı Çalıştayı, Yalova
- Kent Konseyleri Birliği tarafından ayrıca gerek yerel, gerek ulusal ve gerekse uluslararası düzeyde 'lobicilik' faaliyetleri de yürütülmektedir.

- 08 Şubat 2011, BM Mukim Koordinatörü Shahid NAJAM Çalışma Toplantısı, Ankara
- 21 Mart 2012, Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz ile Çalışma Toplantısı, Ankara
- 12 Nisan 2012, UCLG-MEWA Genel Sekreteri Mehmet DUMAN ile Çalışma Toplantısı, İstanbul
- 04 Ocak 2013, Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR ile Çalışma Toplantısı, Ankara
- 04 Ekim 2013, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ile Çalışma Toplantısı, Ankara
- 06 Kasım 2014, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Enver SALİHOĞLU ile Çalışma Ziyareti, Ankara
- 06 Ocak 2015, AK Parti Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Abdühamit GÜL'e Çalışma Ziyareti, Ankara

- 06 Ocak 2015, CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Veli AĞBABA'ya Çalışma Ziyareti, Ankara
- 06 Ocak 2015, MHP Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Mevlüt KARAKAYA'ya Çalışma Ziyareti, Ankara
- 07 Ocak 2015, HDP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Eş Genel Başkan Yardımcısı Yurdusev ÖZSÖKMENLER ile Görüşme, Ankara

Türkiye Kent Konseyleri Birliği, tüm belediye bölgelerinde kent konseyi kurulması konusunda girişimlerde bulunmakta ve yeni kurulacak kent konseylerine gönüllü olarak '*teknik destek*' sağlamaktadır.

27 Mart 2014 tarihinde gerçekleştirilen Mahalli İdare Genel Seçimleri sonrasında; Kent Konseyleri Birliği V. Dönem Başkanlığı tarafından 14 Nisan 2014 tarihinde;

- 30 Büyükşehir Belediye Başkanı
- 51 İl Belediye Başkanı
- 519 Büyükşehir İlçe Belediye Başkanı
- 400 İlçe Belediye Başkanı
- 395 Belde Belediye Başkanı'na mektup yazılarak; '*3 ay içerisinde*' kent konseyi hiç kurulmamış olan şehirlerde kent konseyinin kurulması; halen genel kurul toplantısını yapmamış olan kent konseylerinin de toplantıya çağırılması istenmiştir.

VI. Dönem Başkanlığı tarafından da 2 Mart 2015 tarihinde, halen kent konseyi kurulmamış ya da seçimlerin üzerinden 1 yıl geçmiş olmasına rağmen genel kurul toplantısını yapmadığı için '*kadük*' duruma düşmüş 22 Büyükşehir/İl Belediye Başkanı'na mektup yazılmış ve kendilerine mevzuattan kaynaklanan sorumlulukları hatırlatılmıştır.

5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bugün sayıları hızla artan kent konseyleri, her geçen gün kent yaşamının önemli aktörlerinden biri haline gelmektedir. Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseyleri aynı zamanda önemli bir yerel demokrasi projesidir. Gündem 21 ile birlikte başlayan ve kent konseylerinin yerel yönetim mevzuatımızda yer almasıyla devam eden uzun bir süreci ifade eden bu zihniyet dönüşümü halen devam etmektedir.

Kent konseyleri, devam eden bu süreçte farklı kentlerde farklı deneyimlerle yol almaktadır. Öğrenerek gelişen; geliştikçe de kentlerini ve hemşehrilerini güçlendiren kent konseyleri, aynı zamanda çeşitli yapısal sorunlarla da karşı karşıyadır. Her bir şehirde farklı tezahür eden bu sorunların çözümüne yönelik canlı bir tartışma mevcuttur.

Kent konseyleri, karşı karşıya oldukları sorunların çözümü, ortak kentsel problemlerin tartışılması ve şehirlerdeki iyi uygulamaların yaygınlaştırılması amacıyla zaman zaman bir araya gelme ihtiyacı duymakta ve bu ihtiyacı karşılamaya yönelik herhangi bir 'resmî' organizasyonun bulunmaması nedeniyle de kendi öz inisiyatifleriyle çeşitli işbirlikleri geliştirmektedirler. Kamuoyunda yaygın olarak "Türkiye Kent Konseyleri Birliği" adıyla bilinen, Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı da bu birliktelikler arasında farklı partilerin iktidarda olduğu belediye bölgelerinde kurulmuş bulunan kent konseylerinin katılımıyla oluşmuş ve ulusal ölçekte faaliyette bulunan bir organizasyondur.

KAYNAKÇA

- EMREALP, Sadun (2005), "Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler Elkitabı", **İstanbul: IULA-EMME (UCLG-MEWA) Yayınları**
- SOYGÜZEL, Hasan (2012), Kent Konseyleri Ulusal Raporu, Çanakkale

United Nations (1992), "Declaration of United Nations Conference on Environment & Development", United Nations, Rio de Janeiro

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>

Çevre Bakanlığı (1997), "BM Dünya Çevre ve Kalkınma Konferansı", **Çevre Bakanlığı Yayınları**, Ankara

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin1.Asp?MevzuatKod=1.5.5393&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=&Tur=1&Tertip=5&No=5393> (Erişim Tarihi: 11.10.2015)

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061008-5.htm> (Erişim Tarihi: 11.10.2015)

<http://www.bursakentkonseyi.org.tr/?sayfa=icerik&id=100> (Erişim Tarihi: 11.10.2015)

<http://www.kentkonseyleribirliigi.org.tr/dokuman/6-kent-konseyle-ri-raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 11.10.2015)

<http://yalova.org.tr/wp-content/uploads/2014/11/T%C3%BCrkiye-Kent-Konseyle-ri-Birli%C4%9Fi-%C4%B0lke-ve-Esaslar-Metni.pdf> (Erişim Tarihi: 11.10.2015)

